

Latvija

100

25. novembrī projekta „**Latvijas skolas soma**” ietvaros 9.-12. klašu skolēni varēja vērot un līdzpārdzīvot stāstam - dokumentālajai esejai „**Kafeja ar Cimdu Jetiņu**”. Pieteikumā par izrādi mākslinieki saka tā:

"Mūsu izrāde ir Latvijas kultūrtelpā nebijis notikums – dokumentālās piezīmēs un dzīvesstāstā balstīta kustību, vārdu un skaņu eseja par realitātē fiziski nekustīgu sievieti, mākslinieci, cimdu adītāju, filosofi – Jetti Užāni, tautā sauktu par Cimdu Jetiņu.

Izrādes radošā grupa satikās nejauši, ja mēs ticam nejaušībām, bet varbūt likumsakarīgi, ja ticam liktenim, jo katrs esam izgājuši savu sāpīgu dvēseles atmošanās ceļu:

Elīna Apsīte – meitene, kas izaugusi Jetes domu paspārnē un kurai tika uzticēts Jetes radošais mantojums. Savpata horeogrāfem un laikmetīgās dejas dejotāja **Lilija Lipora**.

Aktieris, pats sava ceļa gājējs **Edgars Lipors**. Mūziķe, skaņu telpas radītāja **Maija Švedenberga**. Producente, līdzdarbīgā radošajā procesā – **Inese Grīnvalde**."

Savukārt **Diāna Jance** Laikrakstam „Latvietis” raksta:

"Izrādē **Elīna Apsīte** lasa un lasa no mazajām grāmatiņām. Teiktais ir par Jetti, par izmisumu dzīvot un reizē stipru vēlēšanos neapstāties un par nepiepildāmo sapni vēl kādreiz staigāt. Tomēr ne jau vienmēr sāpes ir fiziskas. Reizē tas ir arī jebkuras citas jaunas sievietes, varbūt arī Elīnas pašas pieaugšanas stāsts. Tikpat izmisīgi laužas augumi Lilijas un Edgara Liporu kustībās. Melnbaltā tērptie ķermeņi izkrāso daudzus smagos Jetes rakstītos vārdus – nospiedumus, kuros iesākumā nav nekā vesela, tikai drumstalas, sāpes un vēlreiz sāpes... tikai vēlāk nāks ziemcietes, pieņemšana... izlīdzināšanās...

Maijas **Švedenbergas marimbas** dobjā skaņa ieskanas te viegli un glāsmaini, te skaņi un satraucoši. Kādā brīdī Jette caur Elīnu pieņem pasauli. Lai arī tik skarbs ir pēkšņais Edgara Lipora uzsauciens – Vai Tu nāksi?- tālajā ligošanas naktī. Bet Jette nekur nevar aiziet. Tas ir ilgs sevis izlīdzināšanas, pasaules pieņemšanas ceļš – ar laiku noskārst, kāda laime ir sēdēt un noskatīties, kā pār laukiem riet saule. Zaļi tērptā Elīna saredz zeltaini zaļo gaismu ap Jetti. Gan toreiz, kad abas iepazinās, gan to blāzmu, kas turpina mirdzēt.

Reiz jaunā Jette izmisīgi vaicāja – „Vai tiešām man būs tā jāaiziet no dzīves, nekam neatstājot savu vārdu?” Šodien Elīna ar mūžībā aizgājušās Jettes vārdiem atbild: „Ir jābūt kaut kam

tādam cilvēkā, ka to nevarētu satriekt – ne zaudējumi, ne nāve, ne mīlestība. Pasaule nav ne laba, ne ļauna, ir tikai tā, kā mēs to jūtam.“

Izrādes noslēgumā aktieri dziedāja tautasdziesmu „Neraudi saulīte, Dievs dara citu – no vara, no zelta, no sudrabiņa”.

Jettei veselības vietā Dievs tiešām bija iedevis citu bagātību – spārnus un prasmi saredzēt tālu, tālu... Un stāstīt. Un balstīt citus, fiziski veselos...”

Skolotāja **Ieva Kalniņa** piebilst, ka „šī izrāde ir izcils apliecinājums gribasspēka un uzņēmības lielajai nozīmei cilvēka dzīvē. Tā pārsniedz viena mācību priekšmeta robežas, kopā saaužot dokumentālo žanru, dzīves filozofiju, kā arī iedvesmas vērtu tautas materiālās kultūras mantojumu.”

Pēc izrādes noskatīšanās skolēni dalījās savās pārdomās. Un, lūk, dažas atziņas:

- **Karlīna (11.a):** „Izrāde bija par cilvēka garīgo, iekšējo izaugsmi, dzīves jēgas saprašanu, cerību. Ķermeņa un prāta savstarpējām attiecībām, ka bieži vien prāts var nebūt komfortā un harmonijā ar ķermeni vai dvēseli, par to, kādas grūtības cilvēkam jāpārvar, lai tie būtu harmonijā un papildinātu viens otru. Izrādes veidotājiem vēlos pateikt lielu paldies par tik netradicionālas izrādes veidošanu.”
- **Estere (10.a):** „Milzīgs paldies par pamācošu, ļoti izteismīgu izrādi. Ļoti patika vērot, kā savienota dienasgrāmatas lasīšana, laikmetīgā deja, mūzika un gaismas.”
- **Dana (10.a):** „Paldies par iespēju uzzināt, redzēt un dzirdēt vairāk par šo brīnišķīgo cilvēku – Cimdu Jetiņu.”
- **Elza Līze (10.a):** „Vēlos pateikt paldies, jo trūkst šādu izrāžu, kas papildinātu mācības. Biju pārsteigta par to, ka tik lieliski tika sapludināti dažādi mākslas žanri.”
- **9.a :** „Paldies par uzdrīkstēšanos uzstāties skolā. interesanti un neierasti.”
- „Izrādes laikā bija mirkli, kad aizrāvās elpa. Paldies par izcilo spēli, attēlojot un nododot emocijas publikai.”
- **Elīza (11.a):** „Izrāde par sievietes dzīvi - cīņu ar sevi, dzīvojot sarežģītā pasaulē, kurā grūti būt citādam.”
- **Margarita (10.a):** „No varones var mācīties spēju novērtēt ikdienu un vēlmi dzīvot. Patiešām likāt tam noticēt.”
- **Kristaps (9.a):** „Izrādes veidotājiem gribu pateikt paldies par interesantu un ļoti augstā līmenī veidotu izrādi, izcila noskaņa, savienojot mūziku, gaismas, deju un stāstu.”
- **Viktorija (9.a):** „...lai ko īstenotu dzīvē, ir jābūt spēcīgam gribasspēkam. Dienasgrāmatas lasīšana un deja - atmiņā ļoti paliekoši.”